

№ 2,3

Bulgarisch-orthodoxe Kirchengemeinde
„Hl. Iwan Rilski“, Kirche: 1120 Wien, Dunklergasse 21
Top Kirche, Eingang Dunklergasse
Postadresse: 1040 Wien, Kühnplatz 7

0884 22 44 370
www.bok.at info@bok.at

2023

ЕНОРИЙСКИ ЛИСТ

100 години
богословска наука
в България

РАЖДАНЕТО НА БОГОСЛОВСКИЯ ФАКУЛТЕТ – ЕДНА СВЕТЛА СТРАНИЦА В ИСТОРИЯТА НА РОДНАТА ЦЪРКВА

Доц. д-р Венцислав Каравълчев

През тази година се навършват 100 години от откриването на първото Висше богословско училище у нас. То отваря врати през есента на 1923 г. и приема своите първи 36 студенти. Няколко десетилетия след Освобождението от турска власт младата българска държава няма свое висше учебно заведение, където да се подготвят

клирици за Българската църква. Идеята на родолюбивите възрожденци още преди Освобождението да основат българска гимназия и български университет в Цариград, където да се подготвят и български клирици, остава нереализирана. Така идеята за Богословски факултет узрява постепенно, още повече че основаният през 1888 г. Софийски университет няма Богословски факултет – каквато

е общоевропейската практика за университетската институция. Дотогава българското свещенство се подготвя в Духовната семинария, чиито възпитаници са изтъкнати църковни дейци, но и общественици на различни професионални поприща. Сред инициаторите за създаването на Богословски факултет са „Врачански митр. Константин (председателстващ Синода), Варненски и Преславски митр. Симеон, Доростолски и Червенски митр. Василий и Търновски Антим – всичките те образовани и ученолюбиви архиереи, които гледат със загриженост и трезвост на църковните ни и на народните и държавните дела“ (из разказа на прот. Стефан Цанков за откриването на Богословския факултет). Тези архиереи имали ясното съзнание, че на българското общество е нужен именно Богословски факултет, а не Духовна академия, който да бъде интегрална част от академичната общност, за да може Църквата да участва в обществения дебат в обществото и да не се изолира. В това отношение тези митрополити наистина са били новатори.

Интересно е, че цялата 1923 година минава под знака на борбата на Св. Синод да запази сградата на Духовната семинария, конфискувана от правителството за нуждите на Агрономическия факултет. Цялата църковна енергия е впрегната в запазването на това учебно заведение, изградено с даренията на достойни български митрополити. На този фон

откриването на Богословския факултет минава „скромно и чисто домашно, но в същото време молитвено-въодушевено“, както пише „Църковен вестник“ в дописка за откриването. Поканени са всички български архиереи, които сядат на студентските банки заедно със студентите на университета.

Първите трима професори в новия факултет са архим. д-р Евтимий Сапунджиев, прот. д-р Стефан Цанков и прот. Александър Рождественски, които печелят конкурсите респ. за катедрите Нов Завет, Систематическо богословие и Църковно право. За пръв декан на Богословския факултет е избран проф. протопрезвитер акад. д-р Стефан Цанков.

Сред най-известните имена на преподавателите, прокарали пътя на академичното богословие у нас, несъмнено трябва да споменем видния историк проф. Иван Снегаров (1883–1971), проф. Иван Марковски (1885–1972), основоположник и ръководител на катедра „Свещено писание на Стария завет“, църковния археолог прот. проф. Иван Гошев (1886–1965), проф. Димитър Дюлгерев, който преподава догматика и патрология след Първата световна война, проф. Иван Панчовски, руските емигранти проф. Михаил Поснов и проф. Николай Глубоковский, прот. Георги Шавелский и много други.

Комунистическата власт не може да търпи присъствието на богословието сред дисциплините в Софийския

университет и затова през 1951 г. Богословският факултет е отделен от СУ и така възниква Духовната академия „Св. Климент Охридски“, пряка отговорност за която носи Св. Синод на БПЦ. След падането на атеистичния режим, през 1991 г. факултетът отново се връща към своята Алма Матер и става достоен член на академичната общност на най-старото висше учебно заведение у нас. Левкийският епископ Неофит, сега Български патриарх, става първият декан на Богословския факултет след завръщането му през 1991 г. в семейството на Софийския университет.

Наистина прави са онези, които твърдят, че отношението към Висшето богословско училище у нас отразява промените в общественото мислене през тези десетилетия,

показва приоритетите в ценностите, нагледно демонстрира как българското общество мисли за Бога. Познанието е неотделимо от Словото, то е вдъхновено от Него и тази симбиоза много ясно се вижда в генезиса на университетската институция изобщо. Неслучайно ректорът на СУ „Св. Климент Охридски“ проф. Анастас Герджиков заяви по време на честването на 100-годишнината на Богословския факултет: „Първите университети са се съсредоточавали върху основните науки, обхващащи човешкото битие – теология, медицина и право. Един университет не би бил цялостен, истински университет, ако няма Богословски факултет. Затова съм изключително щастлив, че Богословският факултет със своите преподаватели и студенти, суникалните

си библиотеки и параклис, заема своето изключително важно място в сърцето на нашата Алма Матер“.

На какво ни учи историята на сградата на Богословския факултет

В изграждането на сградата на Богословския факултет се преплитат различни истории. Малцина знаят, че прекрасната сграда в самото сърце на столицата е издигната с всенародни дарения с идеята да бъде паметник на Българската екзархия. След известно лутане какъв би бил най-подходящият паметник за възстановяването на самостоятелния живот на Българската църква се взима решение това да бъде сграда на Висше богословско училище в София. Събраните от целия народ в специален фонд средства се предават на Св. Синод с тази цел. Така естествено се разкрива идеята, че самостоятелната Българска църква е невъзможна без образовани кадри, без хора, които да имат горещи сърца и жив интерес към богословската наука. И в същото време всяко стойностно дело в Църквата е плод на обединените усилия на всички, то се ражда от евангелския дух на общност и взаимна подкрепа.

Архитект на Богословския факултет е австриецът Фридрих Грюнангер, който е проектирал и Софийската духовна семинария, както и други здания в София и страната. Неговите сгради се отличават с усет към детайла и познаване на традиционната православна архитектура, съчетана с най-добрите европейски образци. Над главния вход е изпълнено пано от художника Никола Ганушев – „Учредяване на Българската екзархия през 1870 г.“.

Жестоката сянка на войните през второто десетилетие на XX век обаче помрачава атмосферата, която родолюбивото дело за изграждането на Богословския факултет предполага. Първата висша Богословска школа на България, преди да приюти своите възпитаници в богословието, работи като военна болница. От 1917 г. в продължение на две години там се лекуват ранените български войници и офицери. В тези исторически превратности сякаш отново разчитаме послание – човекът е немощно, боледуващо същество, което има нужда от лечение както на слабото и тленно тяло, така и на безценната и вечна душа. А богословието, изучавано с чисто сърце, може да вдъхнови пастири, които да бъдат не наемници, но безкористни служители на Христовото стадо, така че Христовата църква да бъде истинска лечебница на всички, потърсили Божията помощ.

За изграждането на Богословския факултет били нужни тридесет години, през които нашата страна преживяла кръвопролитни войни и национална катастрофа, десетки хиляди жертви на пандемии и глад. И когато изглеждало, че всичко се руши, Църквата намерила сили да мобилизира народната енергия и да довърши започнатото. Така през 1923 г. Висшето богословско училище било осветено и приело своите първи студенти.

Днес в Богословския факултет се обучават близо 300 студенти, сред които и 30 чуждестранни. А от тази академична година Богословският факултет ще има и своите първи студенти магистри в Бургас, където Софийският университет откри свой филиал.

БЪЛГАРСКА ПРАВОСЛАВНА ЦЪРКВА СВ. ИВАН РИЛСКИ • ВИЕНА

РАДОСТНИ ИЗЖИВЯВАНИЯ:

Сърадваме на родителите и казваме сърдечно:

„Добре дошли на този свят“ на новородените:

Борис Кристиянов Хаджиев, Виена; Теодор Александров Петров, Виена; Петър Ивов Петров, Виена; Надя Филип Маркус, Виена; Амели Ахмади, Виена; Яна Викторова Цвяткова, Виена; Борис Даниелов Аспарухов, Виена; Кристоф Бушта-Найденев, Виена; Боян Бойков Васев, Амщетен; Лора Владимирова Величкова, Виена; Камен Щеръев Минчев, Виена; Александър Димитров Владимиров, Виена и Даря Андонова, Виена.

За живот с Бога бяха кръстени:

Даниел Николаев Стратев, Виена; Давид Мигел Йордаче, Виена; Господин Владимиров Киров, Виена; Цветелина Живкова Николаева, Виена; Виктор Живков Николаев, Виена; Иван-Златко Сашов Кирилов, Виена; София Рафаелла Станиславова Трифонов, Виена; Карла Беатриче Станиславова Трифонов, Виена; Тео-Иван Александър Константинов Шутов, Лондон, Великобритания; Даяна Великова Василева, Виена; Йоханна Волфслас, Виена; Михаил Иванов Владимиров, Грац; Никол Валентинова Калинова, Виена и Рая Мартинова Миронова, Виена

Божието благословение да пребъдва над тях през целия им живот!

Със светото тайнство брак се свързаха завинаги:

Сашо и Зорица Кирилови, Виена.

Ние пожелаваме частие до края!

ТЪЖНИ ИЗВЕСТИЯ:

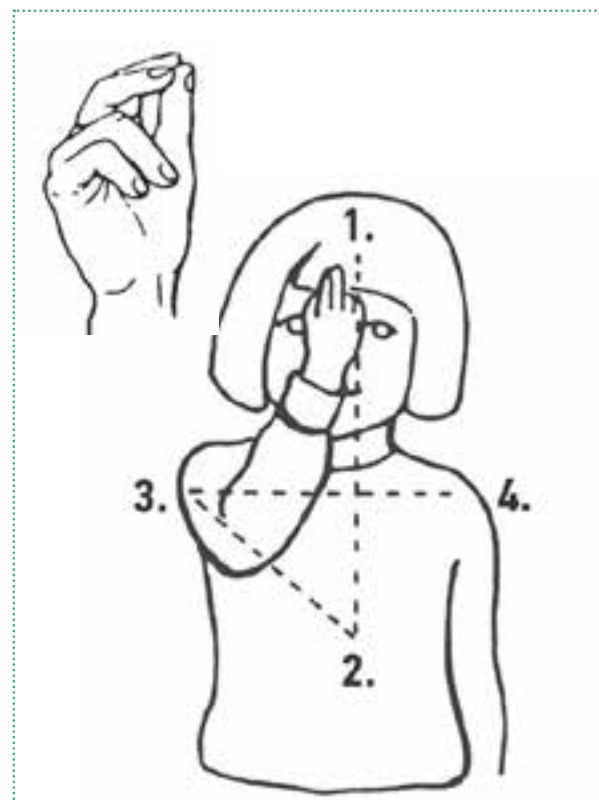
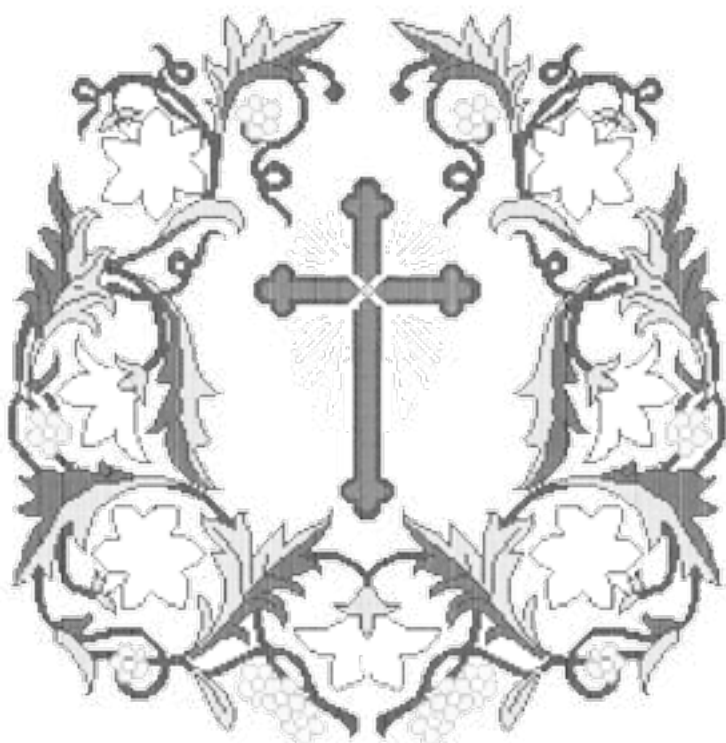
С благослова на Църквата се преселиха във вечността:

Коста Георгиев Костов-Брозек, Виена; Пешо Пешев, Виена; Петър Петков Христов, Виена; Д-р мед. Мина Хартингер, Виена; Елеонора Линдбихлер, Виена; Дипл. инж. Анна Дийзнер, Виена; Д-р мед. Ваня Монова, Виена; Емилия Първанова, Виена и Антоанета Гюрова, Виена.

Господ да ги настани в селенията на праведните!

ЗА ВАС, ДЕЦА!

Erscheinungsort WIEN
Verlagspostamt 1040 Wien

Pfarrblatt der Bulgarisch-orthodoxen
Kirchengemeinde in Wien, Österreich Wien
Medieninhaber, Herausgeber, Redaktion:
Bulgarisch-orth. Kirchengemeinde in Wien

Alle: 1040 Wien, Kühnplatz 7,

Bankverbindung: IBAN: AT28 1200 0006 5414 7008 BIC: BKAUATWW

Übersetzung aus dem Bulgarischen: Mönchspriester Regierungsrat Prof. DDr. IOANN Krammer

ВЪЗДВИЖЕНИЕ НА СВ. КРЪСТ ГОСПОДЕН

